

Чопик Ю. С.

Івано-Франківський національний медичний університет

ВПЛИВ ЕЗОПОВИХ БАЙОК НА ТВОРЧИСТЬ С. НОВИЦЬКОЇ (НА ПРИКЛАДІ КАЗКИ С. НОВИЦЬКОЇ «ПАН КОЦЬКИЙ»)

Предметом дослідження є проблема функціонування байок Езопа в літературі, його інтерпретаційної, структурної та функціональної своєрідності в естетиці української культури. У статті здійснено спробу дослідити узагальнення щодо художньої трансформації міфологічних мотивів та образів у творі С. Новицької «Пан Коцький». Показано вплив Езопового вчення на людську свідомість і формування літературно-естетичної традиції Езопової байки. Осмислюється також процес впливу байок на художньо-світоглядну систему митців, які вдаються до традиції байкарства чи байкарських ремінісценцій у сюжетно-композиційній канві власних творів. Акцентовано увагу на моральних цінностях, які притаманні людям усіх часів і народів.

Ключові слова: байка, страх, каста, Езоп, стиль життя.

Постановка проблеми. Байки Езопа завжди будуть актуальними в літературі кожного народу, адже вони показують універсальний, узагальнений спосіб мислення та світорозуміння людиною життя, незалежно від регіону, епохи, стилю життя, середовища, яке їх оточує. Осмислюється також умовний поділ на суспільні прошарки – касты, який латентно притаманний усім суспільствам. Увагу в цьому контексті зосереджено на трансформаційному впливі Езопових байок на світосприйняття людей крізь призму опрацьованого твору. Тому вивчення впливу Езопової байки на українську літературу заслуговує на дослідження та наукову перспективність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. порушена проблема неодноразово було об'єктом наукових досліджень. Зокрема, жанр байки став об'єктом уваги багатьох учених (Л. Виготський, В. Жуковський, Г.-Є. Лессінг, О. Потебня та ін.), праці яких заклали основи літературознавчого студювання байкарства. Українські вчені зробили вагомий внесок у з'ясування природи байки (Ю. Клим'юк, В. Коваленко, О. Сидоренко), а також у вивчення праць окремих митців (О. Бандура, Т. Білич, Т. Шевчук, І. Франко, О. Борзенко й ін.).

Постановка завдання. У ході дослідження ставимо перед собою завдання:

- розглянути твір С. Новицької з огляду на зображення в ньому типових байкарських образів;
- здійснити в ході дослідження аналіз особливостей навіювання страху в житті суспільства;

- простежити вплив масової свідомості на життя простого народу.

Виклад основного матеріалу. Усі люди, незалежно від віку та нації, росли на казках. Є такі, що продовжують читати все життя казки не тільки для своїх дітей, а й за потребою власної душі. За своїм походженням казка така давня, що цілком можна припустити, що її не люди придумали, а самі Боги, давши зашифровану інформацію про основи моральності, краси, доброти – цінностей, які тримають світ [6].

З казки починається міфологічний світогляд, який дає змогу впродовж усього життя зберігати віру в диво. Власне, дива трапляються в нашому житті саме завдяки тому, що ми в них віримо. Нині в західній психології навіть стала популярною нова методика зцілення – казкотерапія [6].

Байка та казка як літературні жанри зароджувалися одночасно, тільки в різних частинах світу. У більшості випадків в основі творів діяння, повадки, думки людей алегорично зображені через образи тварини з їхніми буденними проблемами [3, с. 327].

Чимало авторів збирали традиційні казки фольклорного походження чи створювали власне авторські казки на основі традиційних. Серед таких письменників варто згадати Шарля Перро, братів Грімм, Івана Франка, а також низку українських учених XIX ст., таких як Є. Гребінка, П. Гулак-Артемівський, М. Цертелєв, М. Максимович, І. Срезневський, Л. Боровиковський,

М. Костомаров, О. Бодянський; ХХ ст.: А. Кримський, В. Юзвенко, П. Іванов, П. Лінтур та ін.

У казках домінують космічні сили й сили природи: сонце, місяць, вітер, мороз, град тощо. Людина намагається протистояти їм, терпить від них, зрештою досягаючи свого. Особливою популярністю користуються два мотиви: дозрівання знищеного урожаю та розшукування жінки, котру викрадає сонце, вітер чи інша сила природи. Вони пов'язані з широко розповсюдженим мотивом подорожі до сонця: чоловік чи хлопець замінював сонце в його щоденному «обході» і які з того виходили біди.

Фантастичні надприродні земні ества: дух землі, або лісовик, що живе в могилі чи пеньку й забирає до себе людей, котрих потім доводиться різним шляхами виручати або які мають самі знаходити вихід із ситуації. Паралель становить образ чаклуна, який змушує героя пообіцяти йому плату (зазвичай власну новонароджену дитину, про появу на світ якої герой ще не знає).

Дія казки відбувається не в реальному світі, а скоріше є персоніфікацією внутрішнього життя дитини. За словами самого К. Юнга, «у міфах і казках, як і в сновидіннях, душа оповідає власну історію». Узагалі К. Юнг часто інтерпретував сновидіння, виходячи з його подібності до якої-небудь відомої казки. Дуже цікава його теорія про улюблену казку дитинства, за сценарієм якої людина несвідомо будує своє життя. На відміну від З. Фрейда, К. Юнг уважав, що зміни, які відбуваються в щоденному житті, можуть бути виражені тільки за допомогою так званої усталеної фрази для зачину твору «одного разу...» – так починається більшість казок. Багато хто з нас ще може згадати час, коли кожен день починався із цього «один раз», коли світ був наповнений незвіданими чудесами й несподіваними подіями. У світі дитинства кожен крок несе в собі щось нове та цікаве. На цьому шляху зустрічаються відьми й чудовиська – це персоніфіковані образи наших власних страхів і невдач, але є там і звірі-помічники чи феї – це образи ще невідомих нам здібностей і можливостей. Якщо з віком людина не втратила здатність дивуватися, бачити навколо щось нове й несподіване, то тим самим вона зберегла можливість перейти зі світу повсякденності в магічний світ казки [9].

З погляду класичного психоаналізу, орієнтованого на З. Фрейда, казка – це світ, побачений очима маленької дитини. Мама в ній з феї перетворюється в бабу-ягу, доросле життя – у темний ліс, сексуальні стосунки – вовк, що з'їсть і забуде виплюнути [7]. В. Вундт у роботі «Психологія

народів» ділить казки на міфологічні, чарівні, біологічні, про тварин, про «походження», жартівливі, моральні [6].

Важливою рисою казки є трансформація як сюжетно-композиційний елемент. Хтось маленький і слабкий в кінці перетворюється в сильного, значимого й упевненого. Це можна назвати історією про дорослішання. К. Юнг говорив у цьому контексті про індивідуалізацію, що становить основний лейтмотив казки. Це не просто дорослішання – це цілком конкретна його стадія, на якій уже оформлена й відокремлена свідомість повертається до своєї підсвідомої основи, оновлюючи та поглиблюючи їхні взаємні зв'язки, розширюючи, знаходячи доступ до нових архетипних образів та енергій [9].

Казки в символічній формі описують процеси, які відбуваються в нашій психіці. Принцип із «Ріпки»: якщо не виходить, тоді спробуй ще раз, залучаючи будь-які доступні ресурси; з «Колобка»: наскільки далеко можна відійти від мами: на крок – нічого, на два – спокійно, на три – нормально, на чотири – з'їдять.

С. Новицька в казці для дорослих «Пан Коцький» витримала всі правила жанру: належить до розділу (чисті казки); за кількістю дійових осіб не відступила від класичних догм: Кабан, Заєць, Вовк, Лисиця, Миша, Ведмідь, Кіт. У цьому творі варіюється поширений стан речей усіх часів, тобто поділ на касти: пани і підлегли, а також ті, які не визнають жодної влади над собою. Найхарактерніша риса підлеглих – прислужитися панам з метою уникнення покарання, а також принцип «моя хата з краю...», що відображає всю повноту егоїзму підлабузників. Задум письменниці – зобразити побут середнього класу, а також почуття страху, яким вони керуються у своїх задумах. Він їх просто паралізує, не дає змоги думати прагматично, логічно, а, навпаки, панічно. Основою казки є приїзд Пана Коцького, якого досі не було в тих краях, якого ніхто не бачив. Лісовим жителям надається можливість самостійно зобразити Пана. Саме означення «пан» асоціюється з тиранією, диктатурою, грабунками, підкупом, а також уособлення деміургічної сили, тобто божественності тощо.

Як і в кожній громаді, місті, селі, у лісі є умовні «старшини», котрі дивляться за порядком та удостоєні честю приймати гостей. Уособленнями «старшин» лісової громади є Ведмідь, Кабан, Вовк і Заєць, які хотіли одразу якось прислужитися панові, щоб задобрити його, уласкавити. Розглядаючи кожну дійову особу зокрема, можна

відшукати риси їхнього індивідуалізму: власні думки, різні погляди на життя. Об'єднувальною ланкою для них є страх перед невідомим і комплекс, що спонукає їх до запобігання перед паном, тобто вищою кастою.

Трансактний аналіз звертає основну увагу на рольові взаємодії в казках. Іншими словами, кожен персонаж утілює в собі риси окремої конкретної людини, точніше, визначену роль, яку людина може грати чи навіть брати за основу свого життєвого сценарію. Е. Берн чудово описав, як може поводитися в житті Червона Шапочка чи Спляча Красуня [1].

Юнгівська психологія розглядає героїв казки як частини «Я» однієї людини. Усе, що відбувається в казці, можна уявити як внутрішній процес, у якому, наприклад, принц-свідомість – шукає принцесу-аніму (тобто жіноче начало). У процес пошуку втягнуті його власна мудрість (лісовий дідок-порадник), сліпа агресія (дракон) тощо [9].

Ті, хто приділяють основне значення емоціям, також часто розглядають казкових героїв як персоніфіковані емоції. Якими б вигаданими не були персонажі та їхні дії, викликані ними емоції зовсім реальні. При цьому найчастіше говорять про те, що за допомогою казки дитина проживає саме ті емоційні стани, яких їй не вистачає в реальному житті.

Заєць – персонаж, який уособлює страх: усього боїться, живе самотнім життям, не входить у життя сильніших, існує щодень з однією думкою: яким чином вижити. Це тип людей, які не живуть, а просто існують одним днем. До їхньої думки зазвичай ніхто не прислуховується, адже власної думки в таких персонажів немає. В С. Новицької в казці Заєць належить до когорти, однак під час суперечки його думка не має ваги, а в бійках його місце на лаві запасних. Наприклад:

«ВЕДМІДЬ: (до Зайця)

Як так можна ошукатись?

А в усьому винен ти!...

(Кабан зчепився з Ведмедем. Заєць стиха дає стусани... Кабан кидається на Вовка...) [5, с. 61].

Іноді батьки несвідомо нав'язують дитині не її роль. Комуś подобається Заєць-боягуз, а з нього намагаються зробити Котигорошка. Граючи в житті не свою роль, людина практично приречена терпіти невдачі. Буває, що улюблена казка передається від батьків у спадщину, і тоді дитина бере не свій, а батьківський життєвий сценарій.

Як зазначав Езоп у своїх байках: «Вовк і лелека», «Вовки, вівці та баран», «Вовк і цапик», вовк є істотою, яка звикла жити в групах-зграях, тобто полювати, жити разом, підкорятися думці

більшості не апелюючи. Наприклад: «... на високій горі... була печера... зібрались вовки ... На почесному місці сидів сам проводир, Старий Сіроманець» [4]. Кабани також живуть стадами; вони жорстокі, сильні, підкоряються думці більшості. Цим тваринам притаманна людська риса більшості людей: ніби сильні, але думки своєї не мають, тобто «сіра маса». Як звучить у прислів'ї: «Unus pro omnibus et omnes pro uno / Один за всіх і всі за одного» [2].

Ведмідь за своїм характером і способом життя відрізняється від попередніх тварин. У байках «Двоє приятелів і ведмідь», «Лев і ведмідь» Езоп характеризує його як індивідуума, жорстоку істоту, надаючи йому рівносильності з левом, самим царем звірів. Наприклад: «Левові з люти аж очі заслало, і він кинувся на ведмедя. Але той був не з полохливих, та й собі розлютився. І почався жорстокий двобій. Дужі були звірі, силою рівні, та й не боялися зроду нікого. Дряпались, кусалися, качались, несамовито ревли, а біль і шал тільки додавали їм снаги... Кидалися один на одного звірі, заганяли пазури один одному в тіло. Люто ревли, гризлися, але ніхто не міг перемогти» [4]. Відмінність із попередніми в тому, що Ведмідь живе не зграями або стадами, а сам і не підкоряється думці більшості, парадокс у тому, що найсильніший і найслабший живуть самі. Отже, з характеристики кожного впливає, що всі мають розум, свою думку, мають різні способи життя, але страх паралізує всіх однаково. Думка Ф. Ніцше дуже актуальна: «Люди – це некерований натовп, хоча окремо – унікальні індивідууми» [2].

Тож вищеперелічених персонажів ми можемо зарахувати до кола хибних героїв, тому що вони проходять всі небезпечні ситуації, коли відвідують Пана Коцького, за допомогою підкупу, лукавства, лицемірства, обману, боягузтва. Хоча, з іншого боку, вони також належать і до кола антагоністів, тому що, використавши Лисицю як жінку, прогнали її зі зборів, осоромивши її.

Великий вплив на долю робить середовище, яке й підготовляє «сценарій життя». У кожного з нас є свій життєвий сценарій, своя роль – переможець чи невдаха. За таким сценарієм переможець просто приречений на перемогу – інакше який же він переможець? А невдаха приречений на провал – «роль зобов'язує», так закладено за сценарієм.

На життєвий сценарій впливають різні чинники: походження, обставини народження, виховання, оточення, у якому людина росте. Одним із

таких чинників є казки, що ми самі читали чи нам читали в дитинстві. У кожного з нас були улюблені казки. Саме вони змушували особливо емоційно переживати за героїв, ставати на сторону слабкого чи сильного, хвилювали душу й будили фантазію. І дотепер вони несуть нам свій емоційний, енергетичний та інформаційний заряд.

Наприклад, красива, чарівна казка «Спляча красуня» може закласти у свідомість негативну програму пасивного очікування й відсутності будь-якого вибору. Дівчина, улюбленою героїнею якої була Спляча красуня, може так і не «прокинутися», поки не прийде «принц». На жаль, у житті «принц» часто й не здогадується, що він повинен прийти, і, чекаючи на нього, «красуня» так і буде «спати» все життя.

Лисиці ж надається центральне місце – царівни, обманутої підступними антигероями. Проглянувши всі байки Езопа, спостерігаємо чітку тенденцію застосування образу лисиці в більшості байках з наданням їй різноманітних рис, тільки єдина риса притаманна – хитрість. С. Новицька не відступила від поглядів Езопа, тому й не змінювала рис, закладених байкарем: ексцентричність, розум, лукавство, які ми бачимо, читаючи такі байки: «Лисиця і ворон», «Лев і лисиця», «Лисиця та цап», «Куца лисиця» тощо. Однак є обставини, які заставили Лисицю зробити цю авантюру лісовим жителям, хоча вона до кінця й вірила, що це правда. Вона, як жінка, була ображена лісовими звірами. Наприклад:

КАБАН:

Не потрібна ти нам зараз!
(Звірі стають у загрозові пози)

ЛИСИЦЯ:

Проганяєте мене?!
Іншою була пошана,
Доки чоловік не вмер!
А тепер... як ніде спати,
Йдете до моєї хати!!!
Я знущатись не дозволю [5, с. 70]!

Не задумуючись, батьки хвалять лисицю з казки «Хитра лисиця» – і їхня дитина метикує, що хитрити в житті необхідно, і ніхто не забороняє, а, навпаки, підтримує. Епізод казки, на якому робиться акцент, може стати ключовим і в житті. Так, якщо в казці «Лисиця і вовк» робиться акцент на тому, що вовк – такий гарний і чуйний, але покараний, то дитина в житті може стати жертвою, на якій «їздять» хитруни.

У казці Лисиця постає як ображена, обманута, прогнана зі зборів, ще й посоромлена, тобто за поділами на персонажів їй належить місце

царівни, однак, будучи жертвою обставин, вона стала захисницею своїх прав, тобто героєм.

Розплата ж прийшла сама з викинутим Котом. І, як личить господині, прийняла, нагодувала, думаючи, що він і є той Пан Коцький, залишила в себе в ролі чоловіка. Однак не знати, хто був більше ошуканим: Лисиця чи лісова громада, хоча те, як вона принизила своїх кривдників, піднявши свою репутацію, це того вартувало. Наприклад:

ЗАЄЦЬ:

Все віддам, що в мене є!
(дає лисиці прикраси і таке інше)
Лиш зарадь мені благаю!
або

ВЕДМІДЬ:

Відпокутую провину...

Ось... прийміть мої дари...

(ведмідь, як штукар, звідусіль витягає подарунки; плазує перед лисицею).

ЛИСИЦЯ:

Пробачаю зло... Цінуй!

Чобіток мій поцілуй.

ВЕДМІДЬ:

Залюбки! Про це лиш мріяв... [5, с. 88].

Деякі казки, по суті, закладають хворе, негативне мислення, формують невдах, а інші, наприклад, закладають позитивні програми: у них герої йдуть по шляху переможців, отримуючи щасливе життя.

Кота, з огляду на поділ, зараховуємо до помічника, тому що в руках Лисиці він просто інструмент для задумів – помсти. Також його можна зарахувати й до дарувальника, бо він подарував Лисиці чарівний еліксир – розплатитися кривдникам за образу.

Пан прокинувся! Волає...

Та який же він лихий!

Що мене тепер чекає?

Нащо згодився дурний?!

Пізно вже назад вертати [5, с. 96].

Багато чого в «програмуванні» тією чи іншою казкою залежить від ставлення батьків до її героїв, від інтонації голосу того, хто читає казку, від акцентування його уваги на якому-небудь повороті сюжету.

Однак винуватцем цієї колізії можна назвати Кота. Але й медаль має дві сторони: аргументом у виправданні є те, що він сам став жертвою обставин. Його кривдником-антагоністом є Миша, яка не підкоряється ніяким правилам, живе, щоб не загинути, переслідує Кота, бореться з ним. Під час першої їхньої зустрічі виникли обставини, через які Кіт був вигнаний

із теплого, затишного дому, тобто безтурботного життя. Наприклад: «... панські хороми. Кіт лежить на ліжку в смугастому волохатому халаті. На підлозі таця з їжею, накрита серветкою...» Але підкорився котячим, тобто диким, інстинктам, а Миша просто хотіла їсти. Наприклад: «Починається бійка, під час якої все в хаті перевертається... чути Мишачий писк і Котяче нявчання, крики покоївки і панську лайку...»

– Пане, Пане, йдіть скоріше –

Кіт сказився!

– Кота геть [5, с. 69]!

Також простежується, здавалося б, давно забутий, але сьогодні такий популярний ритуал, як жертвоприношення (давання хабара). Хоча нині він трішки різниться тим, кому приносять. Наприклад:

КАБАН:

Підсумуємо тепер!

Щоб було все, як раніше,

Щоб ми шкіру зберегли,

Щоб життя не стало гірше,

Хазяями знов були.

Пільги щоб могли придбати –

Хабара треба дати [5, с. 99].

Яке ж було здивування, коли відкрилася правда – і, як личить людям, звинувачую іншого, а не себе, так легше.

На зміст того чи іншого сценарію впливають походження, обставини народження, виховання, оточення, у якому людина росте. У кожного з нас були улюблені казки, саме вони змушували особливо емоційно переживати за героїв, ставати на бік слабкого чи сильного, хвилювали душу й

будили фантазію. І дотепер вони несуть нам свій емоційний, енергетичний та інформаційний заряд.

У кожного з нас є власна «казка» – життя. І наше життя, на думку деяких психологів, складається нерідко саме за сценарієм улюбленої в дитинстві казки. Вона наче закладає в нашу свідомість визначену програму, задає напрям у житті. Слухаючи казку, дитина ототожнює себе з якимось героєм. І вже в дорослому житті людина робить так, як і його улюблений герой, роблячи його «подвиги» й повторюючи його помилки. Казка закладає долю, поведження й характер, веде людину по життю. І її впливу позбутися дуже нелегко. Хочемо ми того чи не хочемо, казка часто стає реальністю. І не завжди кращою.

Висновки і пропозиції. В основі досліджуваного явища трансформації людського характеру лежить компаративна парадигма Езопівської байкарської традиції, а саме її моралізаторської системи. У ході дослідження визначено спорідненість творів С. Новицької з байками Езопа в плані символіки персонажів, збереження особливостей кастового поділу та рис характеротворення конкретних персонажів. Увагу звернено на специфіку формування масової думки й роль страху в ній, розглянуто поняття авторитету та його роль у формуванні середовища. Висновком проведеної роботи є визначення беззаперечного зв'язку Езопових байок із творами сучасних авторів, зокрема С. Новицької, а також нетлінність, вічність порушуваних Езопом тем (таких як бідність, соціальна нерівність, авторитет окремого індивідуума) крізь призму потреб сучасного суспільства та його змінність.

Список літератури:

1. Берн Е. Ігри, в які грають люди (Психологія людських відносин). URL: http://www.enop.ee/tpi/randmann/materjal/Erik%20Bern%20Ljudi%20i%20ig_rq.pdf (дата звернення: 20.04.2018).
2. Вислови, цитати та фрази. URL: <https://www.petrukiv.te.ua/filosofiya/filosof/> (дата звернення: 10.08.2017).
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підручник. Київ: Либідь, 2001. С. 460.
4. Езоп. Байки / переклад А. Білецького, Ю. Мушака. URL: http://www.ac-lib.org.ua/texts/aesop_fables_ua.htm6 (дата звернення: 25.11.2017).
5. Новицька С. Пан Коцький. Відгомін віків: драматична збірка / С. Новицька Чернівці: Прут, 2005. С. 54–101.
6. Психологія народів / Х. Штейнталь, М. Лацарус, В. Вундт. URL: http://stud.com.ua/27262/psihologiya/psihologiya_narodiv_shteyntal_latsarus_vundt (дата звернення: 16.09.2017).
7. Фрейд З. Я і Воно. URL: <http://knigger.org/freud/about/das-ich-und-das-es> (дата звернення: 16.10.2017).
8. Чопик Ю. Питання «другий шанс» у творчості українських драматургів. Наукова філологічна організація: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 13–14 жовтня 2017 р.). Львів: ГО «ЛОГОС», 2017. С. 13–16.
9. Юнг К. Феноменологія Духа в сказке. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Yung/fen_duh.php (дата звернення: 03.04.2018).

**ВЛИЯНИЕ БАСНЕЙ ЭЗОПА НА ТВОРЧЕСТВО С. НОВИЦКОЙ
(НА ПРИМЕРЕ СКАЗКИ С. НОВИЦКОЙ «ГОСПОДИН КОЦКИЙ»)**

Предметом исследования является проблема функционирования басен Эзопа в литературе, его интерпретационного, структурного и функционального своеобразия в эстетике украинской культуры. В статье предпринята попытка исследовать обобщения по художественной трансформации мифологических мотивов и образов в произведении С. Новицкой «Господин Коцкий». Показано влияние учения Эзопа на человеческое сознание и формирование литературно-эстетической традиции Эзоповой басни. Осмысливается также процесс влияния басен на художественно-мировоззренческую систему художников, которые прибегают к традиции басенного творчества или реминисценций баснописцев в сюжетно-композиционной канве своих произведений. Акцентировано внимание на моральных ценностях, присущих людям всех времен и народов.

Ключевые слова: басни, страх, каста, Эзоп, стиль жизни.

**THE INFLUENCE OF AESOPIAN FABLES ON THE WORK OF S. NOVITSKAYA
(BASED ON “PAN KOTSKYI” BY S. NOVITSKAYA)**

The subject of the research is the problem of Aesop's fables in literature, its interpretive, structural and functional originality in the aesthetics of Ukrainian culture. The article attempts to investigate the generalization of the artistic transformation of mythological motives and images in the work of S. Novitska “Pan Kotsky”. The influence of Aesop teachings on human consciousness was shown. The process of influencing of fables on the world of artists is considered, which later pass it on in their writings. Human qualities were described that are inherent to people of all time and peoples.

Key words: fable, fear, caste, Aesop, lifestyle.